

Законик за однесување на Меѓународниот црвен крст, на Црвената полумесечина и невладини организации (НВО) за подготвеност при катастрофа

Намена

Целта на Законикот за однесување е да ги заштити нашите стандарди на однесување. Тој не се однесува на оперативните детали, како што се: пресметување на трошоците за храна или подигнување бегалски камп. Целта е со него да се задржат високите стандарди на независност, на ефикасност и на резултатите кон кои се стремат невладините организации кои работат на подготвеност при катастрофа, Меѓународниот црвен крст и Црвената полумесечина. Законикот е доброволен и е поттикнат од волјата на организациите да го прифатат со цел да ги задржат стандардите изложени со него.

Во случај на вооружен конфликт, Законикот ќе биде интерпретиран и применуван во согласност со Меѓународниот хуманитарен закон.

Прво се презентира Законикот за однесување. Во прилог на Законикот се додадени три анекси во кои се опишува каква работна средина би сакале да креираат владата-домаќин, владите-донатори и меѓународните организации со цел да се овозможи ефикасна испорака на хуманитарната помош.

Белешка

Спонзорирано од: Каритас интернационалис, Католички служби за помош, Меѓународна федерација на Црвениот крст и на Црвената полумесечина, Меѓународна алијанса „Спасете ги децата“, Лутеранска светска федерација, Оксфам и Светскиот совет за цркви (членови на Управниот комитет за хуманитарна подготвеност, заедно со Меѓународниот комитет на Црвениот крст).

Дефиниции

НВО (невладини организации): се однесува на организации, државни и меѓународни, кои се конституирани одвоено од владата на државата во која се формирани.

НВХА (невладини хуманитарни агенции): за намената на овој текст го употребуваме терминот *невладина хуманитарна агенција*, бидејќи тој ги опфаќа сите компоненти на Меѓународниот црвен крст и на Црвената полумесечина - Меѓународниот комитет на Црвениот крст, Меѓународната федерација на Црвениот крст и на Црвената полумесечина и нејзините членови - акционалните организации и НВО во согласност со горенаведената дефиниција. Законикот конкретно се однесува на тие невладини хуманитарни агенции кои се вклучени во процесот на реакција при катастрофи.

МВО (меѓуладини организации): овој термин се однесува на организации кои се конституирани од страна на две или повеќе влади. На тој начин овој термин ги опфаќа сите агенции и регионални организации на Обединетите нации.

Катастрофи: катастрофа е несреќна случка која резултира со загуба на животи, со големо човечко страдање и болка и со висок степен на материјална штета.

Законик за однесување

Принципи на однесување на Меѓународниот црвен крст, на Црвената полумесечина и на невладините организации во Програмата за подготвеност за катастрофа

1. Хуманитарната нужност е секогаш прва

Правото да се прими и да се понуди хуманитарна помош е основен хуманитарен принцип што треба да го уживаат сите граѓани во сите држави. Како членови на меѓународната заедница, ние ја признаваме нашата обврска за обезбедување хуманитарна помош каде и да е потребна. Оттука се јавува и потребата за непречен пристап до погодното население, што е од основна важност за применувањето на таа одговорност.

Најголемата мотивација на нашата подготвеност за катастрофа е да се ублажи човечкото страдање на лицата кои се најмалку способни да го издржат стресот предизвикан од катастрофа.

Хуманитарната помош што ја делиме во ниеден случај не треба да се поврзува со политичка или со каква било друга приврзаност.

2. Помошта се дели без оглед на расата, на верата или на националноста на корисниците и без правење разлики по која било основа. Приоритет при делењето на помошта се прави исклучително врз основа на потребите.

Секогаш, во рамките на нашите можности, ние ќе го засновуваме делењето на хуманитарната помош врз претходно извршување на целосна процена на потребите на жртвите од катастрофи и на процена на веќе постоечките локални капацитети кои би можеле да ги исполнат тие потреби.

Во текот на целата наша програма пропорционалноста ќе биде земена предвид. Човечкото страдање мора да биде ублажено насекаде каде што е присутно; животот во еден дел на земјата е исто толку скапоцен колку и во другиот дел на земјата. На тој начин нашето обезбедување на помош ќе го одразува степенот на страдање што сакаме да го ублажиме.

При спроведувањето на овој пристап ние ќе ја цениме клучната улога што ја имаат жените во заедниците подложни на катастрофи и ќе обезбедиме сигурност оваа улога да биде поддржана, а не ослабена од нашите програми за помош.

Спроведувањето на таква универзална, непристрасна и независна политика може да биде ефикасно само ако ние и нашите партнери имаме пристап до потребните ресурси за обезбедување еднаква помош и ако имаме еднаков пристап до жртвите од катастрофата.

3. Помошта нема да се користи за промоција на одделни политички или верски ставови

Хуманитарната помош ќе се дели во согласност со потребата на индивидуалците, на семејствата и на заедниците. И покрај правото на невладините хуманитарни агенции да се заложуваат за одделни политички или религиозни определби, ние истакнуваме дека помошта нема да зависи од приврзаноста на тие мислења од страна на опслужените лица.

Ветувањето, испораката или дистрибуцијата на помошта нема да ги врзуваме со користењето или со прифаќањето на одделното политичко или религиозно уверување.

4. Ќе вложуваме напори да не дејствуваме како инструменти на владината надворешна политика.

Невладините хуманитарни агенции настапуваат независно од владата. Во таа смисла, ние формулираме сопствена политика и стратегија за спроведување на таа политика и не се залагаме за спроведување на политиката на ниедна влада, освен ако таа не се совпаѓа со нашата независна политика.

Никогаш свесно или поради небрежност нема да дозволиме ние и нашите вработени да бидеме искористени за собирање информации од политичка, од воена или од економски чувствителна природа, што би можело да им послужи на владите или на некој други тела за остварување на цели поинакви од строго хуманитарните цели. Истовремено, нема да дејствуваме како инструменти на надворешната политика на владата-донатор.

Помошта што ја имаме на располагање ќе ја користиме за да одговориме на потребите, а не да ги задоволиме барањата на оние кои сакаат да се ослободат од вишокот на животни производи или пак на политичките интереси на кој било определен донатор.

Високо ја цениме и ја истакнуваме доброволноста понудена преку трудот и преку финансиските средства на поединци кои имаат желба да ја поддржуваат нашата работа и да ја прифатат самостојноста на активностите мотивирани од волонтерското работење.

5. Ќе ги почитуваме културните навики и обичаите

Ќе настојуваме да ги почитуваме културните навики и обичаите на заедниците и државите во кои работиме.

6. Ќе вложуваме напори да го вградиме давањето помош во рамките на локалните капацитети

Сите луѓе и заедници - дури и во случај на катастрофа - истовремено се и способни, бидејќи поседуваат капацитети, и загрозени. Секаде каде што е можно, ние ќе ги засилуваме овие капацитети преку вработување на локалното население, преку набавка на локални материјали и преку тргување со локални фирми. Истовремено, ќе работиме преку локални невладини хуманитарни агенции и ќе ги сметаме за партнери во планирањето и во спроведувањето на активностите и ќе соработуваме со структурите на локалната влада секогаш кога тоа е можно.

Најголема предност ќе ѝ дадеме на правилната координација на нашата помош наменета за вонредни состојби. Во земјите каде што се дели помошта тоа прво ќе го оствариме со оние кои се на најдиректен начин вклучени во акцијата за помош. Притоа само по себе се подразбира учеството на претставниците на работните тела на Обединетите нации.

7. Потребно е да се изнајдат начини за вклучување на корисниците во спроведувањето на акциите за помош

Помошта што се дели во случај на катастрофи никако не треба да им се наметнува на оние кои ја примаат. Ефикасното давање помош и постојаната рехабилитација може најдобро да се остварат онаму каде што лицата кои треба да ја примат помошта се вклучени во изработката, во раководењето и во спроведувањето на програмата за помош. Ќе настојуваме да оствариме полно учество на целата заедница во програмите за давање помош и за рехабилитација.

8. Помошта треба да биде наменета за намалување на опасноста од несреќи во иднина, како и за задоволување на основните потреби

Сите активности за помош треба да се насочат кон долгорочен развој, како во позитивна, така и во негативна смисла. Имајќи го тоа предвид, ние ќе настојуваме да ги спроведуваме оние програми за помош кои на активен начин ќе ја намалат опасноста од катастрофи кај населението, а кои, исто така, ќе придонесат за создавање начин на живеење кој ќе ја надминат несреќата. Во дизајнирањето и во спроведувањето на програмите за помош особено внимание треба да им се посвети на

проблемите од животната средина. Ние, исто така, ќе се залагаме за минимизирање на негативното влијание од хуманитарната помош, како и за избегнување на долгорочна зависност на луѓето од помош однадвор.

9. Ние ја поднесуваме одговорноста пред сите, како пред оние на кои сакаме да им помогнеме, така и пред оние кои ни ја ставаат на располагање својата помош

Ние често дејствуваме како институционална врска во партнерството меѓу оние што сакаат да помогнат и оние што имаат потреба од помош за време на несреќата. Затоа ние чувствуваме одговорност пред двете страни.

Во текот на целото наше работење со донаторите и со опслужниците ние ќе го спроведуваме начелото на отвореност и на искреност.

Свесни сме дека е потребно да доставуваме извештај за своите активности, како во поглед на финансиските, така и во поглед на деловноста.

Ја прифаќаме обврската да обезбедиме соодветен надзор над дистрибуцијата на помошта и да извршуваме редовна процена за влијанието на таа помош во услови на катастрофа.

Ќе подготвуваме отворени и јасни извештаи за резултатите на нашето работење и за факторите што ги ограничуваат или што ги зголемуваат тие резултати.

Нашите програми ќе се темелат врз високите стандарди на професионалност и на стручност, а целта на ова е да се постигне колку што е можно помало трошење на скапоцените ресурси.

10. Во своите информативни, публицитички и промотивни активности на жртвите од катастрофа ќе гледаме како на достоинствени човечки суштества, а не како на бестомошни лица

Нашата почит кон жртвите од катастрофа, како рамноправни партнери во акцијата за помош, никогаш не смее да се изгуби. Во нашите информативни белешки за јавноста ние ќе презентираме објективна слика за вонредната состојба, притоа нагласувајќи ги капацитетите и аспирациите на жртвите од катастрофа, а не само нивната загрозеност и стравовите.

Во остварувањето на соработката со медиумите, со цел да се збогати

интересот на јавноста за акцијата за помош, ние нема да дозволиме да превладаат никакви надворешни или внатрешни интереси за стекнување публицитет врз принципот на максимално зголемување на делењето на помошта.

Во медиумското претставување ќе избегнуваме натпревар со други агенции кои се занимаваат со делење помош во вонредни услови во ситуации кога таквото претставување штетно би влијаело врз обезбедувањето помош за корисниците или врз безбедносната сигурност на нашите вработени или на опслужниците.

Работна средина

Со оглед на тоа што постигнавме едногласна согласност да се придржуваме кон овој Законик на поведење, во прилог ви презентираме некои индикативни упатства што ја опишуваат работната средина која би требало да ја создадат владите на земјите-донатори. Владите на земјите-домаќини и меѓувладините организации - а пред сè агенциите на Обединетите нации. Таквата работна средина би требало да го олесни ефективното учество на невладините хуманитарни организации при нивното давање помош во вонредни состојби.

Овие упатства го определуваат начинот на нашето работење. Тие не се законски обврзувачки ниту пак ние очекуваме владите и меѓувладините организации да го потврдат своето придржување кон нив со тоа што ќе потпишат некој документ, и покрај тоа што ова можеби е цел на која треба да се работи во идниот период. Овие упатства се презентирани во духот на отвореност и на соработка, така што нашите партнери ќе може да бидат свесни за идеалниот заемен однос што би сакале да го оствариме со нив.

Анекс 1: Препораки до владите на државите погодени од катастрофи

1. Владите би требало да ги прифатат и да ги почитуваат независните хуманитарни и непристрасните акции што ги спроведуваат невладините хуманитарни агенции.

Невладините хуманитарни агенции се независни тела. Владата на држават домаќин треба да ги почитува принципите на независност и на непристрасност.

2. Потребно е владата на државата-домаќин да им обезбеди на невладините хуманитарни агенции брз пристап до жртвите од катастрофа

За да може да дејствуваат невладините хуманитарни агенции во целосна согласност со своите хуманитарни принципи, треба да им се обезбеди брз и непристрасен пристап до жртвите од катастрофа за да може да им дадат хуманитарна помош.

Владата на државата-домаќин, во рамките на извршувањето на својата суверена должност, има задача да не ги блокира таквите акции за помош ниту пак да прифаќа пристрасно и политички обоено дејство на невладините хуманитарни агенции.

Потребно е владата на државата-домаќин да го олесни брзото интервенирање на хуманитарниот персонал, а тоа ќе може да го оствари особено преку посредување или преку брзо издавање транзитни документи и визи за влез и за излез.

Потребно е владите да издаваат дозвола за прелегување или за слетување на воздухопловни средства кои пренесуваат хуманитарна помош и персонал во текот на целиот период на вонредната хуманитарна активност.

3. Во текот на вонредната состојба владата треба благавременно да го олесни протокот на помошта во храна и на информациите.

Помошта во храна и во опрема е донесена во државата само за да го олесни човечкото страдање, а не поради економска корист или поради профит. За таквата помош нормално мора да се обезбеди слободно и непречено преминување, а таа не треба да подлежи на издавање на конзуларни потврди за нејзиното потекло, на фактури, на дозволи за увоз и/или за извоз и други ограничувања, на такси за влез, на такса за слетување или за стационирање во пристаниште и слично.

Владата-домаќин ќе го олесни привремениот увоз на неопходната хуманитарна опрема, вклучувајќи ги возилата и лесната воздухопловна и телекомуникациска опрема, со тоа што нема да бара привремени дозволи и нема да наметнува ограничувања при нивната регистрација. На сличен начин, владата не треба да го ограничува реекспортот на хуманитарната опрема на крајот од хуманитарната активност.

За да може да ја олесни комуникацијата за време на вонредната состојба, потребно е владата-домаќин да определи радиофреквенции преку кои хуманитарните организации би ја остварувале својата

внатрешна и меѓународна комуникација. Таквите фреквенции би требало да им се соопштат на хуманитарните агенции пред да се случи вонредна состојба. Потребно е владата да ги овласти хуманитарните лица да ги користат сите расположливи средства за комуникација неопходни за спроведување на хуманитарната активност.

4. Владите треба да обезбедат координиран сервис за информирање и за планирање во вонредна состојба

Целосното планирање и координирање на хуманитарните активности стапа во исклучителна надлежност на владата-домаќин. Планирањето и координацијата може да се унапредат во голема мера доколку на невладините хуманитарни агенции им се обезбедат информации во врска со потребите од хуманитарна помош, а исто така и системот кој владата го користи за планирање и за спроведување на хуманитарните активности, како и информациите што се однесуваат на потенцијалната опасност за нивната безбедност со која би можеле да се соочат. Од владата се бара да им ги достави таквите информации на невладините хуманитарни агенции.

Со цел да може да ја олесни ефикасната координација и спроведувањето на хуманитарните активности, од владата-домаќин се бара пред почетокот на вонредната состојба да има назначено лице за контакт преку кое невладините хуманитарни агенции би можеле да преговараат со државните авторитети.

5. Давање хуманитарна помош во случај на вооружен конфликт

Во случај на вооружен конфликт, акциите за помош се спроведуваат во согласност со одредбите на меѓународното хуманитарно право.

Анекс 2: Препораки до владите-донатори

1. Потребно е владата на државата-донатор да ги прифати и да ги почитува независните хуманитарни и непристрасните активности на невладините хуманитарни агенции.

Невладините хуманитарни агенции се независни тела чија независност и непристрасност треба да се почитува од страна на владата на државата-донатор. Владата на државата-донатор не смее да ги користи невладините хуманитарни агенции за остварување на својата политичка или идеолошка цел.

2. Владата на државата-донатор треба да обезбеди финансиски средства со гаранција за нивно независно користење

Невладините хуманитарни агенции ја примаат финансиската и материјалната помош од страна на владата-донатор во истиот дух со кој таа помош потоа им ја делат на жртвите од катастрофа. Тој дух е духот на хуманитарноста и на независноста во дејствувањето. Спроведувањето на хуманитарните активности е исклучителна одговорност на агенциите и тие својата работа ја извршуваат во согласност со своите начела.

3. Потребно е владата на државата-донатор да ја искористи својата позиција и да им помогне на невладините хуманитарни агенции да добијат пристап до жртвите од катастрофа

Владата на државата-донатор треба да изгради свесност за важноста од преземање одговорност за безбеден и слободен пристап на невладините хуманитарни агенции до местото на катастрофата.

Анекс 3: Препораки до меѓувладините организации

1. Потребно е меѓувладините организации да ги прифатат локалните и странските невладини хуманитарни агенции како свои скапоцени партнери

Невладините хуманитарни агенции се подготвени да работат со агенциите на Обединетите нации или со други меѓувладини агенции, со цел да се спроведат поефективни хуманитарни активности во случај на вонредна состојба. Тие го прават тоа во духот на партнерските односи во кои се почитува интегритетот и независноста на секоја страна. Меѓувладините агенции мора да ја почитуваат независноста и непристрасноста на невладините хуманитарни агенции. Невладините хуманитарни агенции од своја страна, пак, мора да се советуваат со агенциите на Обединетите нации во подготовката на своите планови за хуманитарна активност.

2. Потребно е меѓувладините агенции да ѝ помагаат на владата на државата-домаќин во нејзините севкупни координативни активности на меѓународната и на локалната служба за дејствување во вонредни состојби.

Невладините хуманитарни агенции обично немаат мандат за обезбедување севкупна координативна рамка во случај на вонредни состојби за кои е неопходна меѓународна интервенција. Мандат за оваа одговорност имаат владата на државата-домаќин и релевантните авторитети на Обединетите нации. Од нив се бара да ја обезбедат помошта навремено и ефективно за да може да се интервенира во погодените места и за да може да се подготви домашната и странската служба за давање хуманитарна помош во случај на вонредна состојба. Во секој случај, невладините хуманитарни агенции со сите свои напори треба да настојуваат да се овозможи ефективно координирање на нивните услуги.

Во случај на вооружен конфликт, хуманитарните активности се спроведуваат во согласност со одредбите на меѓународното хуманитарно право.

3. Меѓувладините организации треба да им ја обезбедат на агенциите истата заштита што ја имаат институциите на Обединетите нации

Во ситуација кога постои служба за безбедност на меѓувладините организации, по барање, таквите услуги би требало да може да им бидат достапни и на оперативните невладини хуманитарни агенции.

4. Меѓувладините организации би требало да им обезбедат на невладините хуманитарни агенции ист пристап до важните информации, исто како што им е обезбедено тоа на агенциите на Обединетите нации.

Меѓувладините организации, заедно со своите партнери од редовите на оперативните невладини хуманитарни агенции, се должни да ги поделат сите информации што се однесуваат на ефективното спроведување на хуманитарните активности во случај на вонредна состојба.